

**KESKI-SUOMEN SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUKSEN
KANNATUSYHDISTYS RY:N
TOIMINTASUUNNITELMA
VUODELLE
2006**

1. VUODEN 2006 TOIMINNAN TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen työn tavoitteet ovat samat kuin vuonna 2005. Näitä toteuttamaan suunnitellut tehtävät on tarkistettu vuotta 2006 silmällä pitäen.

1. Suuntaviivojen luominen pitkäjänteiselle kehittämistyölle.

- Keski-Suomen maakunnan palvelurakenteiden uudistaminen maakunnallisen sosiaalialan toimintaohjelman avulla
- Keski-Suomen sosiaalialan kehittämistyön koordinaatio kansallisen Sosiaalialan kehittämishankkeen ja muiden alueen oloihin sopivien hankkeiden avulla sekä sosiaalialan kehittämissyksiköiden perustaminen Keski-Suomeen
- Maakunnallisten toimintamallien ja hyvien käytäntöjen kehittäminen yhteistyössä eri palvelun järjestäjien ja toimijoiden kanssa
- Valtakunnallisen ja kansainvälisen kehittämistiedon ja -verkoston mahdollisuuksien hyödyntäminen Keski-Suomessa

2. Tieteellisen ja kokemuksellisen tiedon yhdistäminen.

- Tutkimusyhteyksien synnyttäminen erityisesti sosiaalialan soveltavan tutkimuksen alueella
- Monitieteisen/moniammatillisen tutkimuksen edistäminen
- Tieto- ja asiantuntijapankkien ylläpito
- Yhteisten kehittämis- ja keskustelufoorumien tarjoaminen käytännön toimijoille, tutkijoille ja koulutuksen järjestäjille
- Sosiaalisten innovaatioiden synnyttäminen
- Maakunnallisen oppimistilan- ja rakenteen tarjoaminen eri osapuolten käyttöön

3. Ammattitaidon parantaminen sosiaalialalla.

- Työmenetelmien ja konsultaatiokäytäntöjen kehittäminen
- Koulutustarpeiden haravointi täydennyskoulutustarpeen paikallistamiseksi ja osuvien täydennyskoulutusmallien kehittämiseksi
- Harjoittelun ja käytännön opetuksen kehittäminen yhdessä työelämän ja oppilaitosten kanssa
- Maakunnallisen koulutuskalenterin ylläpito koulutustarjonnan koordinoimiseksi

4. Sosiaalipoliittinen vaikuttaminen.

- Yhteiskunnallisten kysymysten ja sosiaalisten ongelmien esiin nostaminen maakunnan julkisessa keskustelussa ja aluekehitystyössä

- Sosiaalialan ohjelmatyön tekeminen ja linkittäminen muuhun maakunnalliseen suunnitteluun ja ohjelmatyöhön
- Sosiaalialan asiantuntemuksen esiin nostaminen erityisesti kunta- ja palvelurakennemuutoksessa
- Laajan hyvinvointivastuun ajatuksen edistäminen -sosiaalisen vastuun kantajien kokoaminen
- Koko maakunnan erityispiirteiden hahmottaminen ja kuntakierroksen jatkaminen

2. TOIMINTA-ALUEIDEN TYÖ

Maakunnallista kehittämistyötä linjaavat työryhmät jatkavat edelleen toimintaansa kullakin Kosken toiminta-alueella. Vanhuspalveluiden, vammaispalveluiden, lastensuojelun ja varhaiskasvatuksen työryhmät sekä päihdefoorumi ja koulutusyhteistyöryhmä tulevat kokoontumaan kukin 3-4 kertaa vuoden aikana. Kuhunkin kokoukseen varataan vähintään kolmen tunnin aika, jolloin mahdollistuu hedelmällinen keskustelu ja verkostoituminen työryhmäläisten välillä.

Kaiken kaikkiaan osaamiskeskustyössä tullaan vuoden 2006 aikana vähentämään erilaisten kokousten määrää ja panostamaan vastaavasti harvemmin tapahtuvaan, mutta syvällisempään vuoropuheluun. Seminaaripäivien ja työkokousten järjestämistä maakunnassa pyritään koordinoimaan tehokkaammin, jotta päällekkäiseltä tarjonnalta vältyttäisiin.

Työryhmät toimivat edelleenkin epämuodollisina ja avoimina eri toimijatahoja ja maakunnan alueita yhteen saattavina foorumeina. Kosken saaman palautteen ja toiveiden perusteella työryhmät palvelevat ajankohtaisia asioita seuraavina ja niihin tarpeen mukaan reagoivina keskustelufoorumeina. Työryhmien kokousmuistiot löytyvät Kosken kotisivuilta ja työryhmien kokouskutsut ja muu sähköisesti lähetettävä materiaali toimitetaan kaikille postituslistoille halukkaille. Työryhmät nimeävät tarpeen mukaan pienempiä työryhmiä työstämään määräaikaista tehtäviä kuten seminaaripäivien järjestelyä tai uusien kehittämishankkeiden suunnittelua.

Työryhmien *toiminta-ajatuksena* on sekä sosiaalialan työn syventäminen –*sosiaalisen kirkastaminen* että uudenlaisten työ- ja toimintatapojen etsiminen moniammatillisissa verkostoissa –*rajojen ylittäminen*. Työryhmien *tehtävänä on: Koota eri toiminta-alueiden toimijoita saman pöydän ääreen keskustelemaan sosiaalialan kehittämistarpeista ja toteuttamaan yhdessä sovittuja tavoitteita.*

Koska Kosken työskentelyssä ovat mukana kaikki sosiaalialan tehtävät eikä työtä ole profiloitu jonkun erityisalan toimintaan, on toiminnan suunnittelussa mietittävä voimavarojen riittävyttä. Pienen osaamiskeskuksen panos kaikilla alueilla ei voi olla yhtä voimakas vaan työssä on painotettava ajankohtaisten kysymysten esiin nostamista ja sektorirajat ylittävää voimavaroja kokoavaa yhteistyötä sekä sosiaalialan kokonaisuuden hahmottamista. Työskentelyyn saadaan vaikuttavuutta verkostoitumalla ja työnjaosta sopimalla yhteistyökumppaneiden kesken.

Vuoden 2006 aikana tullaan yhteistyötä entisestään tiivistämään keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Näitä ovat Jyväskylän seudun päihdepalvelusäätiö, Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö, Gerocenter-säätiö

ja Tekevä -säätio. Säätioyhteistyötä kehitetään vuoden 2005 loppuun mennessä valmistuvan selvityksen linjausten mukaisesti.

Vuoden 2006 aikana täyteen toimintavauhtiin pääsevä lastensuojelun kehittämissyksikkö toimii tiiviissä yhteistyössä Kosken muun toiminnan kanssa. Vuoden aikana tullaan paitsi panostamaan lastensuojelun toiminta-alueen kehittämiseen kehittämissyksikön tuoman lisäresurssin turvin myös rakentamaan kehittämissyksikön toimintamallia. Konseptia tullaan rakentamaan maakunnassa myös mahdollisesti aloitavissa varhaiskasvatuksen, päihdehuollon ja vammaispalveluiden kehittämissyksiköissä.

Vuoden 2006 aikana jatketaan vuonna 2005 aloitettua *kuntakierrosta*. Vuoden 2006 loppuun mennessä kuntakierros on saatu päätökseen ja sen pohjalta kerätty tieto (tietoa hyvinvointipalveluiden toiminnasta, käytännön toimijoiden näkemyksistä ja tarpeista liittyen sosiaalialan koulutukseen, tutkimukseen ja kehittämiseen sekä palautetietoa Kosken toiminnasta) on käytettävissä maakunnallisen kehittämistyön suuntaamiseksi. Erityisesti tullaan jäsentämään ja hyödyntämään hyvien käytäntöjen koontia sekä maakunnan sosiaalityön tilanteesta ja organisoinnista kerättyä tietoa.

2.1. Lastensuojelutyö

Lastensuojelutyöryhmän muotoilema tavoite: *Suunnitelmallisen lastensuojelutyön asiantuntemuksen kehittäminen koko maakunnan alueella* on edelleen ajankohtainen.

Vuoden 2006 aikana lastensuojelun ja varhaiskasvatuksen toiminta-alueilla tehdään entistä enemmän yhteistyötä ja pidetään eri yhteyksissä esillä varhaisen tuen ja puuttumisen tärkeyttä.

Kosken lastensuojelutyöryhmä suunnittelee ja toteuttaa tarpeen mukaan ajankohtaisiin teemoihin liittyviä seminaaripäiviä, työkokouksia ja muita kehittämistoimia. Se seuraa ja koordinoi maakunnassa meneillään olevia kehittämishankkeita ja edelleen jalostaa kunnista ja muilta toimijoilta esiin nousevia ideoita Työryhmässä tullaan vuoden aikana toimimaan mm. lastensuojelun perhehoidon tulevaisuuden turvaamiseksi, käsitellään sijaishuollon kilpailuttamisen kysymyksiä ja osallistutaan valtakunnallisen lastensuojelun kehittämisohjelman toimintaan.

Vuoden 2006 aikana rakennetaan lapsiasiavaltuutetun toimiston kanssa yhteistyötä ja luodaan konsultaatiokäytäntö lastensuojelukysymyksissä.

Kehittämistyön eräänä sisällöllisenä teemana painottuu vuoden 2006 aikana lähisuhteissa tapahtuvan ja erityisesti lapsiin kohdistuvan *väkivaltatyön osaaminen*. Yhteistyötä tehdään Länsi-Suomen lääninhallituksen koordinoiman Lähisuhte- ja perheväkivallan ehkäisyhankkeen (2004-2007) kanssa. Kehittämissyhmän jäseninä ovat Kosken suunnittelija sekä kiertävä lastensuojelun erityistyöntekijä. Lastensuojelun kehittämissyksikön kanssa yhteistyössä edelleen työstetään, ylläpidetään ja päivitetään maakunnallista lasten seksuaalisen hyväksikäytön tutkimisen ja hoidon mallia (Seri-malli).

Osana *Läheisneuvonpitoimenetelmän käyttöönotto Keski-Suomessa hanketta* (2005-2007) vuoden 2006 aikana toteutetaan eri puolilla maakuntaa läheisneuvonpitoistuntoja ja kootaan koulutetuista vetäjistä koollekutsujapankkia lastensuojelun kehittämissyksikön yhteyteen.

Jyväskylän yliopiston Agora Centerin toimesta on laadittu ehdotus lasten ja nuorten osaamisohjelman rakentamiseksi Keski-Suomeen. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin perustan vahvistamiseksi pyritään vuoden 2006 aikana käynnistämään Lasten voimaannuttamishanke. Tämän toteutuksessa on suunniteltu hyödynnettävän Kosken kehittämistoiminnasta karttunutta tietoa ja kokemusta.

Ehkäisevän lastensuojelun työryhmä (ELS -työryhmä)

Lastensuojelutyöryhmän alle perustettu ELS -työryhmä jatkaa toimintaansa vuonna 2006. Työryhmän tavoitteena on koota yhteen ehkäisevän lastensuojelutyön toimijoita ja hahmottaa tätä kautta keskisuomalaisia toimintatapoja ja -malleja. Käytännön päämääränä on luoda maakunnallinen ehkäisevän lastensuojelutyön verkkosivusto, johon kootaan hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja ja joka toteutetaan yhteistyössä SosKes -hankkeen kanssa.

Lastensuojelun kehittämissyksikön toiminta

Keski-Suomen lastensuojelun kehittämissyksikkö –hanketta hallinnoi Jyväskylän kaupunki ja koordinoi Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Hankeyhteistyössä on mukana 14 kuntaa Jyväskylän seudulta ja pohjoisesta Keski-Suomesta , 5 palvelua tuottavaa ja kehittävää lastensuojelujärjestöä sekä yliopisto ja ammattikorkeakoulu.

Lastensuojelun kehittämissyksikkö –hankkeen sisällöllisenä tarkoituksena on lastensuojelun avo- ja sijaishuollon prosessikokonaisuuden mallintaminen maakunnassa hankeyhteistyössä mukana olevien kuntien ja muiden toimijoiden yhteistyönä.

Valtakunnallisella tasolla osallistutaan kehittämissyksikköjen kriteerityöskentelyyn ja verkostoidutaan muiden sosiaalialan kehittämissyksiköiden ja lastensuojelun kehittäjien kanssa.

Kehitettäessä avo- ja sijaishuollon toimintamalleja pidetään keskeisinä johtoteemoina lapsen oikeutta erityiseen suojeluun, asiakkaiden tasa-arvoisuutta, dokumentoinnin kehittämistä sekä työntekijöiden tukea. Lastensuojelun kokonaisprosessi avohuollon asiakkuuden alkamisesta sen päättymiseen / sijaishuoltoon, huostaanoton purkuun ja /tai jälkihuoltoon on tarkastelun ja kehittämistyön kohteena. Lapsen asiakkuus on keskiössä; tavoitteena on luoda siitä käsin tarkasteltuna malli joustavasta palvelu- ja toimintakokonaisuudesta.

Välittävät sukupolvet -hanke

Välittävät sukupolvet -hankkeessa (2005–2007) kehitetään ehkäisevän lastensuojelun ja yhteistyön vapaaehtoistoimintaa sukupolvien verkostoja hyödyntäen. Keskeinen teema on sukupolvien välinen mentorointi ja sukupolvityö. Hanke koskettaa lähes koko maakuntaa, pilottialueina toimivat Jyväskylä, Jämsän seutu, Keuruu, Saarijärvi, Viitasaari ja Pihtipudas sekä Äänekoski. Hankkeessa ammatti- ja vapaaehtoistoimijoiden verkostot sekä projektin työntekijät kehittävät mentoroinnin ja sukupolvityön paikallisia ja alueellisia toimintamalleja. Tavoitteena on sellainen malleja koskeva kokemusten arviointi, joka mahdollistaa toimintatapojen levittämisen yleiseen käyttöön.

2.2. Varhaiskasvatustyö

Varhaiskasvatuksen työryhmä jatkaa teemalla *jaetun asiantuntemuksen pitkäjänteinen kehittäminen monimuotoisessa varhaiskasvatuksessa*. Työryhmä tulee vuoden 2006 aikana keskittymään käytännön tarpeista nousseiden, ammattilaisia palvelevien ja hankkeissa pilotoitujen hyvien käytäntöjen tukemiseen. Kehittämistoimia suunnitellaan tiiviissä vuoropuhelussa arkisen varhaiskasvatustyön ja palvelurakenteen ajankohtaisten muutosten kanssa.

Työryhmä tukee vuonna 2005 päättyneiden hankkeiden (Verkostoituva erityispäivähoito ja Pelastetaan perhepäivähoito) aloittamaa kehittämistyötä ja hyvien käytänteiden juurruttamista sekä niiden jakamista kuntiin.

Varhaiskasvatuksen kehittämissyksikön suunnittelu ja sen hakeminen maakuntaan on varhaiskasvatustyöryhmän keskeisin tehtävä vuoden alkupuolella. Suunnittelun tueksi järjestetään seudullisia suunnittelutapaamisia kuntien, oppilaitosten ja järjestöjen edustajille. Varhaiskasvatuksen kehittämissyksikön tehtäviksi on suunniteltu varhaiskasvatuksen käytännön työn kehittämistä, strategisen työn tekemistä, koulutuksen koordinoitua ja työntekijöiden vertaistuen mahdollistamista. Varhaiskasvatuksen kehittämissyksikkö tulee vastaamaan myös käytännön opetuksen kehittämisestä ja käytäntölähtöisen tutkimuksen edistämisestä.

Varhaiskasvatuksen ammattilaisille järjestetään työkokouksia. Näitä tulevat olemaan kiertävien erityislastentarhanopettajien, perhepäivähoidon ohjauksen työkokoukset ja moniammatilliset työkokoukset esim. erityispäivähoidon kysymyksistä.

Osaamiskeskus tukee edelleen varhaiskasvatuksen alueen työntekijöiden verkostoitumista tiedotuksen avulla.

Varhaiskasvatustyöryhmä tekee läheistä yhteistyötä Stakesin Jyväskylän alueyksikön kanssa

2.3. Vammaistyö

Kosken vammaispalvelutyöryhmän toiminta-ajatusta *"Vammaispalveluiden maakunnallisten toimintamallien kehittäminen"* viedään edelleen eteenpäin vuoden 2006 aikana. Kosken vammaispalvelutyöryhmällä on koordinoiva rooli ja se seuraa aktiivisesti maakunnassa toteutettavia kehittämishankkeita sekä toimii eri vammaispalvelusektoreiden ammattilaisten työkokousten koollekutsujana.

Vuodelle 2006 alkavaksi suunniteltu *Verkostoituneiden vammaispalveluiden kehittäminen maakunnassa. –hanke* (2006 - 2007) tulee saattamaan vammaispalveluiden toteuttajia entistä tiiviimpään vuoropuheluun ja yhtenäistämään sitä kautta vammaispalveluiden tarjontaa eri puolilla maakuntaa. Hankkeessa tullaan rakentamaan mm. kuulo- ja puhevammaisten tulkkipalveluiden maakunnallinen järjestelmä ja valmistelemaan maakunnallisen vammaispalveluiden kehittämissyksikön hakemista.

Suojarinteen kuntayhtymän toiminnan päättyessä vuonna 2006 erityisosaamisen turvaamiseen ja kunnissa toteutettavien peruspalveluiden tukemiseen tullaan kiinnittämään erityistä huomioita. Tässä työssä keskeisenä kumppanina on *Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö* ja erityisesti sen toteuttama *ohjaus- ja neuvontapalvelu -projekti (2005-2007)*.

Vuonna 2006 järjestetään työkokoukset erikseen kehitysvammaistyötä tekeville ja muuta vammaispalvelutyötä tekeville sekä kuntoutusohjaajille. Työkokousten pitopaikat vaihtelevat ja käytännön järjestelyistä vastaavat kunkin kunnan työntekijät vuorollaan.

Yhteistyötä jatketaan vammaisneuvostojen kanssa mm. osallistamalla Vammaisfoorumin järjestämiseen.

Koske toimii vuonna 2006 Vammaispalvelusäätiön kumppanina haettaessa rahoitusta EU:n eTen – ohjelmasta. Kehittämishanke on nimeltään CONSOC, eConsultation services for the people with special needs and for the care professionals. Projektin tavoitteena on tukea vammaisen henkilön arkipäivää ja lähipalveluja.

2.4. Vanhustyö

Kosken vanhuspalveluiden työryhmän kiteyttämä toiminta-ajatus ” *Hyvän vanhuuden mahdollistaminen laadukkaalla vanhustyöllä, jossa ikääntynyt on oman elämänsä keskeisin asiantuntija.*” ohjaa edelleen ryhmän työtä. Erityisesti pyritään pitämään esillä sosiaalialan osaamisen merkitystä vanhuspalveluissa ja korostamaan ihmistä lähellä olevan arkisen hoivan tärkeää asemaa.

Vanhustyön osa-alueen kehittäminen osana osaamiskeskustyötä vaatii runsaasti voimavaroja –onhan se yksi sosiaalialan kipeimpiä tulevaisuuden haasteita. Kosken suunnittelija - sekä myös muut Kosken työryhmän jäsenet mahdollisuuksiensa mukaan - osallistuu valtakunnallisen osaamiskeskusten vanhustyön kehittäjien verkoston kokoontumisiin.

Seudullisten kehittämishankkeiden koordinointi

Kosken tehtävänä on eri puolilla maakuntaa käynnissä olevien kehittämishankkeiden keskinäisen vuoropuhelun mahdollistaminen. Vanhusten palveluita kehitäviä seudullisia hankkeita on maakunnassa käynnissä lukuisia (Sosiaalialan kehittämishankkeesta rahoitusta saaneita hankkeita 4) ja monet näistä päättyvät vuoden 2006 loppuun mennessä. Kosken vanhustyöryhmä suunnittelee tarpeen mukaan työkokouksia tai seminaaripäiviä ja muita keinoja hankkeissa saatujen tulosten ja kokemusten levittämiseksi. Kehittämishankkeiden työntekijät kutsutaan edelleen mukaan Kosken työryhmän toimintaan ja sitä kautta maakunnalliseen keskusteluun. Tämän yhteistyön myötä avautuu uusia koulutus-, työkokous- ja kehittämismahdollisuuksia.

Eri yhteistyökumppaneiden kanssa voidaan vuoden 2006 aikana järjestää tarpeen mukaan *ajankohtaisseminaareja*.

Kosken koolle kutsumat työkokoukset jatkuvat. Työkokouksia järjestetään kaksi kertaa vuodessa erikseen sekä avopalveluohjaajille että päiväkeskusohjaajille. Vuoden 2006 aikana tullaan kehittämään

työkokouskäytäntöjä siten, että eri toimijatahojen panosta suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnettäisiin mahdollisimman paljon.

Vuoden 2005 aikana tiivistetään yhteistyötä toimintansa aloittavan *Gerocenter –säätien* kanssa ja haetaan yhteisiä toimintamuotoja ja sovitaan työnjaosta.

2.5. Päihdetyö

Maakunnallinen päihdefoorumi kokoaa edelleen maakunnan eri sektoreiden asiantuntijoita linjaamaan päihdehuollon kehittämistä. Päihdefoorumin toiminnasta vastaa Koske tiiviissä yhteistyössä Jyväskylän seudun päihdepalvelusäätien, Jyväskylän ammattikorkeakoulun sekä yliopiston toimijoiden kanssa. Päihdefoorumi kokoontuu vuoden 2006 aikana 2-4 kertaa. Se seuraa mm. kehittämishankkeiden etenemistä Sisällöllistä kehittämistä viedään eteenpäin kokoonpanoiltaan vaihtelevissa alatyöryhmissä. Toiminnassa ovat tarpeen mukaan (1) Päihdepalvelujärjestelmä ja strategia; (2) Koulutus-, tiedotus- ja kehittäminen sekä (3) Päihdehuollon tutkimustyöryhmä. Päihdepalveluiden ja lastensuojelun yhteistyön kehittäminen tulee olemaan Kosken lastensuojelutyöryhmän yhtenä kehittämisteemana.

Vuoden 2006 aikana tullaan tutkimustyöryhmän toimesta valmistelemaan laajaa päihdetutkimusohjelmaa.

Vuonna 2006 haetaan rahoitusta sosiaalialan kehittämishankkeesta *Päihdepalveluiden kehittämisyksikön* perustamiseen. Kehittämisyksikkö perustetaan päihdepalvelusäätien toimintojen yhteyteen.

2.6. Koulutusyhteistyö

Koulutusyhteistyöryhmän tehtävänä on koulutuksen ja työelämän yhteyksien ylläpito. Tämä tehtävä toteutuu mm. *opetuksen ja täydennyskoulutuksen muotoja kehittämällä sekä sosiaalialan tehtävärakenteita tutkimalla ja uudistamalla.*

Osaamis- ja koulutustarpeiden maakunnallinen ennakointi tulee olemaan keskeisenä teemana vuoden 2006 toiminnassa. Kosken koulutusyhteistyöryhmän toimesta suunnitellaan jatkoa syksyllä 2005 maakuntaliiton kanssa yhteistyössä järjestetyille seminaarille, josta saatiin erittäin myönteistä palautetta.

Toisena keskeisenä teemana on *käytännön opetuksen kehittäminen*. STM:n ja OPM:n suunnitelmien mukaan vuoden 2006 alusta on mahdollista saada resursseja uudenlaiseen käytännön opetukseen. Opetuskliniikka – tyyppisen toiminnan kehittämistä kehittämysyksikköjen yhteyteen viedään eteenpäin.

Koulutusyhteistyöryhmä huolehtii myös maakunnan yhteisen *täydennyskoulutuskalenterin* ylläpidosta ja kehittämisestä. Vuoden 2006 aikana koulutuskalenterin toimintaa ja käyttöä ja siitä tiedottamista tullaan edelleen kehittämään Kosken kotisivujen uudistamistyön myötä.

Vuonna 2006 jatketaan *'Sosiokulttuurisen työn keskus'* –idean jalostamista valtakunnallisessa yhteistyössä muiden osaamiskeskusten (lähinnä Socomin) kanssa.

3. SOSIAALIALAN TUTKIMUKSEN KYTKEMINEN KEHITTÄMISTYÖHÖN

Sosiaalialan käytäntölähtöisen tutkimuksen edistäminen on koko sosiaalialan osaamiskeskusväen keskeisimpiä tehtäviä vuonna 2006. Osaamiskeskusten johtajien yhteisponnisteluiden tavoitteena on löytää joitakin vakiintuneita toimintamalleja, joilla tutkimus saataisiin entistä luontevammin kytkettyä toimintaan. keskeistä on sopivien rahoituslähteiden löytäminen. Valtakunnallisesti ja alueellisesti pyritään turvaamaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan paikka myös meneillään olevassa kunta- ja palvelurakennemuutoksessa.

Sosiaalialan tutkimuksen edistämiseksi tullaan jatkamaan tiivistä yhteistyötä Jyväskylän yliopiston kanssa. Eritasoisten opinnäytteiden kytkemistä kehittämistyöhön jatketaan entistä suunnitelmallisemmin. Myös yhteistyötä Jyväskylän ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden kanssa jatketaan.

Stakesin Jyväskylän alueyksikön kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä ja vuoden 2006 aikana tullaan luomaan uusia yhteistyökäytäntöjä sitä mukaa, kun alueyksikön resurssit lisääntyvät.

Vuoden 2004 innovaatiokilpailussa palkittujen kanssa jatketaan edelleen yhteistyötä ja tuetaan heidän tutkimus- ja kehittämisideoitensa eteenpäin viemistä. Mm. sosiaalialan eettisen perustan vahvistamista jatketaan yhteistyössä filosofian laitoksen tutkijoiden kanssa.

Lastensuojelun kehittämissyksikön tulostavoitteissa on eritasoisia opinnäytetöitä, sijaishuollon tutkimusohjelman tekeminen ja hankkeen arviointitutkimus. Kaikkien näiden asioiden toteuttaminen alkaa vuonna 2006.

Mikäli vuonna 2006 saadaan rahoitusta varhaiskasvatukseen ja päihdehuollon kehittämissyksiköihin, niin toimintaa tulee kuulumaan myös tutkimus. Päihdehuollon osalta valmistellaan joka tapauksessa hakemus Suomen akatemian yhteiskuntatieteelliselle toimikunnalle osana Päihdepalvelusäätiön kehittämissyksikön toimintaa.

Jyväskylän seudun Perhe-hankkeen arviointitutkimuksen toteuttamiseen on haettu rahoitusta sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä vuosille 2006 – 2008. Tutkimus on suunniteltu yhteistyössä Jyväskylän yliopiston perhetutkimuskeskuksen, Niilo Mäki Instituutin ja Stakesin alueyksikön kanssa. Mikäli rahoitusta saadaan (kaksi päätoimista tutkijaa kolmen vuoden ajaksi), tutkimus tullaan aloittamaan alkuvuoden 2006 aikana. Tutkijat sijoittuvat Kosken ja Stakesin alueyksikön tiloihin.

4. SOSIAALIASIAMIESTOIMINTA

Osaamiskeskus jatkaa vuonna 2004 aloitettua sosiaaliasiamiestoimintaa. Palveluiden ostosopimus on 1.1.2006 alkaen voimassa 16 keskisuomalaisen kunnan kanssa asukasohjelman ollessa noin 190 000 henkilöä. Eija Hiekka jatkaa päätoimisena sosiaaliasiamiehenä.

Sosiaaliamiestoiminta on asiakaspalvelua ja kehittämistyötä. Asiamies neuvoo, tiedottaa ja pyrkii edistämään asiakkaiden oikeuksien toteuttamista. Asiamies kokoaa kunnittain palautetietoa sosiaalihuollon palvelujärjestelmän toimivuudesta ja seuraa asiakkaan oikeuksien ja aseman kehitystä. Tavoitteena on kehittää osaamiskeskuksen sosiaaliamiestoimintaa Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman Sosiaaliamiestoiminnan kehittämistyöryhmän toimenpide-ehdotusten suuntaan mm. siten, että tilastointi- ja toimintaperiaatteista saadaan nykyistä yhtenäisempiä. Sosiaaliamies kuuluu valtakunnalliseen sosiaaliamiesyhdistykseen ja organisoii Keski-Suomen sosiaaliamiesten työkokouksia yhteistyössä lääninhallituksen kanssa.

5. KIERTÄVÄN LASTENSUOJELUN ERITYISSOSIAALITYÖNTEKIJÄN TYÖ

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän palvelua tuotetaan edelleen osaamiskeskuksen toimintana; tehtävässä jatkaa sosiaalityöntekijä Hannele Metsäranta. Palvelua tarjotaan ensisijaisesti Keski-Suomen maakunnan kunnille ja muille toimijoille. Kulujen ja tuoton kannalta kohtuullisin edellytyksin palvelua voidaan jatkossakin tarjota myös maakunnan ulkopuolelle.

Ostopalvelusopimuksen on tehnyt 21 keskisuomalaista kuntaa sekä Kangasniemen kunta Etelä - Savosta. Toiminta perustuu edelleen suoritukseen; suoritteiden hinta säilyy ennallaan.

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän palvelu koostuu edelleen puhelinkonsultaatiosta sekä paikan päällä kunnissa toteutetuista konsultaatioista, työparityöstä ja työstä osana kunnan lastensuojelun työryhmää, sekä eri kohderyhmille suunnatusta pienimuotoisesta koulutuksesta. Kiertävä erityissosiaalityöntekijä toimii tarpeen mukaan käytännön asiakastilanteissa sekä laatii asiakirjoja sekä asiakirjayhteenvetoja.

Työn sisältöalueina ovat edelleen lastensuojelutarpeen arviointi (konsultaatiot sekä asiakkaiden kanssa yhdessä tehtävä kartoitustyöskentely), työn suunnitelmallisuuden ja asiakas(lapsi)lähtöisyyden turvaaminen ja dokumentoinnin kehittäminen; myös sopimussovittelut ja muu työskentely lapsen huolto- ja tapaamisoikeusprosesseissa sekä täytäntöönpanosovittelu. Kiertävä erityissosiaalityöntekijä voi toimia myös läheisneuvonpidon koollekutsujana.

Vuoden 2006 tavoitteena on vakiinnuttaa kiertävän erityissosiaalityöntekijän palvelun asemaa maakunnassa sekä toimia Lastensuojelun kehittämysyksikkö –hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi yhteistyössä em. hankkeen kehittäjäsosiaalityöntekijöiden ja muiden toimijoiden kanssa.

Koska kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän käyttö on ollut vähäistä, ja toisaalta paineet lisätä sosiaaliamiehen palvelun resursointia Koskessa ovat kasvaneet, tulee Hannele Metsäranta toimimaan jatkossa myös sosiaaliamiehenä. Alustavan suunnitelman mukaan hän tulisi jatkossa hoitamaan jonkin suurehkon kunnan sosiaaliamiespalvelun.

6. VIESTINTÄ

Hyvä viestintä varmistaa Kosken toiminta-ajatuksen toteutumisen. Vuoden 2006 aikana laaditaan Jyväskylän yliopiston yhteisöviestinnän opiskelijatyönä Kosken viestintäsuunnitelma, joka pohjautuu syksyllä 2005 tehtyyn tutkimukseen. Vuoden 2006 aikana keskitytään erityisesti Kosken ulkoisen viestinnän kehittämiseen ja tiedonkulun parantamiseen Kosken asiakkaiden, yhteistyökumppaneiden ja verkostotoimijoiden välillä.

Keskeinen periaate on *Kosken toiminnan avoimuus ja erilaisten foorumeiden tarjoaminen maakunnalliseksi sosiaalialan kehittämisen ”keskustelutoriksi”*.

Vuoden 2006 aikana pyritään kaiken kaikkiaan aikaistamaan tiedotusta. Erilaisista tilaisuuksista tiedotetaan entistä tehokkaammin ja hyvissä ajoin. Vuoropuhelua tiivistetään eri toimijatahojen kanssa maakunnallisen koulutus- ja seminaaritarjonnan koordinoimiseksi. Koske ottaa aktiivisemmän roolin tässä koordinoititehtävässä. Huolellisemmalla suunnittelulla vältetään päällekkäistä tarjontaa ja säästetään kaikkien työaika.

Vuonna 2006 tehostetaan edelleen kotisivujen ajantasaista päivittämistä ja kehitetään niitä maakunnan sosiaalialan ammattilaisia kattavasti palvelevaksi ja käytetyksi tiedotuskanavaksi. Soskes –hankkeen myötä Kosken kotisivut tullaan uudistamaan ja niiden sisältö tulee osaksi laajempaan kokonaisuutta ”Koskeverkkoon”. Teknisesti kotisivujen ylläpito tulee siirtymään sairaanhoitopiirin alaisuuteen ja Kosken suunnittelija huolehtii sisällöllisestä päivitystyöstä. Vuoden 2006 aikana sairaanhoitopiirin tietohallinto järjestää koulutusta tähän tehtävään.

Täydennyskoulutuskalenterin käyttöä kehitetään tehostamalla yhteistyötä erityisesti täydennyskoulutusten tuottajien kanssa.

Julkisuustyötä tehostetaan tiedotusvälineiden suuntaan henkilökohtaisilla kontakteilla, seminaarikutsuilla sekä järjestämällä tiedotustilaisuuksia uutisoitavista tapahtumista tai teemoista. Jyväskylän ammattikorkeakoulun tiimiakatemian opiskelijoiden kanssa aloitetaan yhteistyö Kosken julkisuustyön vahvistamiseksi.

Osaamiskeskuksen kahdessa eri julkaisusarjassa tullaan julkaisemaan sekä tutkimusraportteja että selvityksiä ja hankeraportteja.

7. SOSKES – KUNNALLISTEN SOSIAALIPALVELUIDEN TIETOHALLINNON KEHITTÄMINEN

SosKes – Kunnallisten sosiaalipalveluiden tietohallinnon kehittäminen Keski-Suomessa -hanke käynnistyi elokuussa 2005. Jyväskylän maalaiskunnan hallinnoima hanke päättyy 31.12.2006. Hanke on osa kansallista

vuosina 2003–2007 toteutuvaa sosiaalialan kehittämissuunnitelmaa ja laatuaan ensimmäinen koko Keski-Suomen kattava sosiaalihuollon tietoteknologiahanke. Hankkeen rahoittajia ovat Sosiaali- ja terveysministeriö, Keski-Suomen liitto ja Keski-Suomen kunnat. Hankkeen ensisijaisena tavoitteena on Keski-Suomen sosiaalihuollon ammattilaisten verkottuminen, joustavampi ja tehokkaampi tiedonsaanti ja välitys sekä alan ammattilaiden ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen.

Hankkeen tuotos on Keski-Suomen sosiaalialan ammattilaisille ja asiakkaille tarkoitettu internetissä toimiva yhteisöverkko. Hankkeessa yhdistetään hankkeen tavoitteena oleva yhteisöverkko ja Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (Koske) jo olemassa olevat Internet-sivut (www.koske.jyu.fi) yhdeksi portaaliksi. Yhteisöverkon sisältöä suunnitellaan ja rakennetaan ensisijaisesti sosiaalialan ammattilaisille. Yhteisöverkosta voivat myös muut sosiaalipalveluista kiinnostuneet löytää muun muassa maakunnan sosiaalipalvelujen ajankohtaisia asioita, yhteystietoja, tietoja kehittämishankkeista sekä koulutus- ja tapahtumakalenterin. Yhteisöverkkoon kootaan yleisen sosiaalialan tiedon lisäksi tietoa lastensuojelun ja vanhus- sekä vammaispalvelujen alueilta,

Yhteisöverkko on osin kaikille internetin käyttäjille avoin eikä vaadi palveluun kirjautumista. Vuoden 2006 alussa SosKes- hankkeessa aloitetaan yhteisöverkon internet- ja ekstranet-osioiden sisällöntuotanto. Keväällä 2006 alkavat yhteisöverkon ylläpitäjien koulutukset yhteisöverkon ylläpitoon. Yhteisöverkon julkaisu tapahtuu alkusyksyllä 2006.

Osana SosKes – hanketta kehitetään myös sähköistä konsultaatiota yhteistyössä Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen ja Stakesin Sosiaaliportin kanssa. Sähköisen konsultaation edistämiseksi jatketaan myös Consoc –hankkeen eteenpäin viemistä yhdessä Keski-Suomen vammaispalvelusäätiön kanssa.

8. SOSIAALIPOLIITTINEN VAIKUTTAMISTYÖ

Kosken yhtenä tehtävänä on sosiaalipoliittisen keskustelun herättäminen Keski-Suomen maakunnassa. Tässä yhteydessä on mahdollista tuoda esiin sosiaalialan osaamista, sosiaalialan tutkimuksessa syntyneitä tietoja ja tarjota erilaisia ratkaisuja yhteiskunnalliseen keskusteluun ja kehittämistyöhön. Vuonna 2006 uudistuu aluelainsäädäntö. Koske tuo aluepoliittiseen suunnitteluun sosiaalialan osaamista ja kokoaa maakunnallista näkemystä.

Meneillään oleva kunta- ja palvelurakennemuutos tulee huomioimaan vuoden 2006 kehittämistyössä siten, että sosiaalinen näkökulma tuodaan kokonaisuudistuksessa esiin.

Sosiaalipoliittista vaikuttamistyötä voidaan tehdä ainakin seuraavilla tavoilla:

- Osallistamalla maakunnan kehittämistyöhön mm. sosiaalialan yhdistysten, maakuntaliiton, alan oppilaitosten, yritysten, kuntien ja seutukuntien sekä sairaanhoitopiirin ja lääninhallituksen kanssa
- Osallistamalla valtakunnalliseen keskusteluun STKL:n ja muiden järjestöjen, ministeriöiden, Stakesin, eduskunnan, median ja tutkimuksen kanssa

- Koordinoimalla sosiaalialan kansallisen kehittämisohjelman toimeenpanoa ja terävöittämällä Keski-Suomen sosiaalialan alueellista toimintaohjelmaa siten, että se palvelee myös kunta- ja palvelurakennemuutostyötä.
- Jatkamalla yhteistyötä korkeatasoisten sosiaalipoliittisten seminaarien järjestämisessä Keski-Suomen sosiaaliturvayhdistyksen kanssa
- Tukemalla Keski-Suomen sosiaalijohtoa kunnallisen sosiaalipolitiikan merkityksen esiin nostamisessa ja muotoilemisessa

9. MUU TOIMINTA

- Keski-Suomen sosiaalijohdon työkokousten järjestäminen kaksi kertaa vuodessa
- Mielensterveystyön kehittämisen maakunnallisen verkoston koolle kutsuminen
- Osallistuminen joidenkin keskeisten kehittämishankkeiden ohjausryhmiin
- Yksinäisten projektityöntekijöiden työkokouskäytännön jatkaminen ja kehittäminen
- Hyvinvointiteknologian kehittämiseen osallistuminen
- 'Sosiaalisen ydin' –seminaarin järjestäminen

10. OSAAMISKESKUKSEN SISÄINEN TYÖ

- Hallitus kokoontuu vuoden aikana 7 kertaa.
- Arvioinnin ja raportoinnin kehittäminen
- Henkilöstön kuukausikokoukset, viikkokahvit ja kehittämiskeskustelut